

**PROCEEDINGS OF THE
IV INTERNATIONAL SCIENTIFIC
AND THEORETICAL CONFERENCE**

SCIENTIFIC FORUM:
THEORY AND PRACTICE
OF RESEARCH

06.10.2023

VALENCIA
KINGDOM OF SPAIN

SCIENTIA
COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

UDC 082:001
S 40

 <https://doi.org/10.36074/scientia-06.10.2023>

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.

Responsible for the layout: Bilous T.

Responsible designer: Bondarenko I.

S 40 **Scientific forum: theory and practice of research:** collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the IV International Scientific and Theoretical Conference, October 6, 2023. Valencia, Kingdom of Spain: International Center of Scientific Research.

ISBN 979-8-88955-787-6 (series)

DOI 10.36074/scientia-06.10.2023

Papers of participants of the IV International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «Scientific forum: theory and practice of research», held on October 6, 2023 in Valencia are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences and registered for holding on the territory of Ukraine in UKRISTEI (Certificate № 299 dated June 16th, 2023).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution-ShareAlike 4.0 International License (CC BY-SA 4.0) at the www.previous.scientia.report.

UDC 082:001

© Participants of the conference, 2023

© Collection of scientific papers «SCIENTIA», 2023

ISBN 979-8-88955-787-6

© NGO International Center of Scientific Research, 2023

ГІГІЄНИЧНА ОЦІНКА ВПЛИВУ ОНЛАЙН НАВЧАННЯ НА РІВЕНЬ ГІПОДИНАМІЇ
СЕРЕД СТУДЕНТІВ-МЕДИКІВ
Мокрякова М.І., Коваленко А.О., Бусько В.В. 86

SECTION 12. PHARMACY AND PHARMACOTHERAPY

ДОСЛІДЖЕННЯ ГОСТРОЇ ТОКСИЧНОСТІ СУХОГО ЕКСТРАКТУ САМОСИЛУ
ГАЙОВОГО (TEUCRIUM CHAMAEDRYS L)
Анзіна К.М. 88

ДОЦІЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СУХОГО ЕКСТРАКТУ ПАГОНІВ ВЕРБИ
САХАЛІНСЬКОЇ (СЕПВС) ДЛЯ СТВОРЕННЯ ПЕРСПЕКТИВНОГО
ВЕНОТОНІЧНОГО ЗАСОБУ
Артемова К.О. 90

SECTION 13. PHYSICAL CULTURE, SPORTS AND PHYSICAL THERAPY

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЕКОНОМІЧНИХ
СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ
Салатенко І.О., Харченко С.М. 92

SECTION 14. HISTORY, ARCHEOLOGY AND CULTUROLOGY

HISTORY OF TECHNOLOGY AND FORECASTING THE DEVELOPMENT OF
SOCIETY
Griffen L.A. 97

СИСТЕМА ВИХОВАННЯ У СХІДНИХ СЛОВ'ЯН VII–IX СТ.
Ордіна Л.Л. 100

SECTION 15. ARCHITECTURE AND CONSTRUCTION

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА У ДОСЛІДЖЕНІ МОДЕРНІЗАЦІЇ БАГАТОКВАРТИРНИХ
БУДИНКІВ В УКРАЇНІ
Держач С.І. 102

SECTION 16. CULTURE AND ART

ПІСНЯ О. САНДЛЕРА «ПЛИВЕ ДНІПРО» ЯК ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
РЕПЕРТУАРНИЙ ТВІР СТУДЕНТА-СПІВАКА
Єрошенко О.В. 104

Ордіна Лариса Леонідівна

канд. пед. наук, доцент, доцент кафедри філософських та політичних наук
Білоцерківський національний аграрний університет, Україна

СИСТЕМА ВИХОВАННЯ У СХІДНИХ СЛОВ'ЯН VII–IX СТ.

Вивчення історії виховання дітей давніх східних слов'ян зумовлене потребою дослідити історичні традиції українського народу. Сьогодні вони відтворюються у сім'ї, дитячих садочках, загальноосвітніх школах.

Дослідження історіографічних даних дали можливість реконструювати процес виховання дітей у давніх слов'ян на підставі інтеграції різних наук, а саме: історії культури, етнографії, фольклору, частково писемних пам'яток.

На ранніх етапах життя, виховання дитини обмежувалося сім'єю. У східних слов'ян VIII–IX ст. основним типом сім'ї була мала сім'я, яка складалася з батька, матері та дітей, що не вступили в шлюб, а також людей похилого віку. У слов'ян, як і у всіх інших народів світу, основними вихователями малих дітей були матері, старші діти, а також дідусі й бабусі, яких називали пестунами дітей, тобто вихователями за давньоруською термінологією.

Народна педагогіка чітко визначила послідовність етапів раннього виховання дітей східних слов'ян VIII–IX ст.:

* Період баяння (від народження до двох років) - спілкування матері з дитиною, основним засобом якого була колискова пісня. Колискові пісні - це твори, в центрі яких не стільки саме дитина і магічна дія слова на її ріст, здоров'я, щастя, а скоріше світ, в якому дитина живе — її дім, родина. Центральним у цій групі колісанок є образ матері. Вони сповнені мріями, думками про майбутню долю дитини. Колискові пісні виділяються в окремий цикл, тому що мають чітко окреслену тематику і функцію, призначені тільки для одного слухача — дитини і мають тільки одного виконавця — матір або близьку людину. Колісанку співає мати (зрідка бабуся), аби заколисати, залюляти, приспати, приспівати дитину. Колісанки переважно короткі. Ритм і темп — зумовлені темпом гоювання. Мелодія — наспівна, нескладна.

«Баяння» походить від давньоруського «баяти», тобто, розповідати. За етнографічними матеріалами XIX ст. у перші дні життя дитини відбувалося перше купання, яке мало медико-профілактичне призначення, однак супроводжувалося обрядовими діями. Типовою для всіх східнослов'янських народів була підвісна колиска. В народному побуті дитячу колиску називали «байкою» (баюкати, колихати). У колиску, щоб дитина спала спокійно, клали обереги: гребінець, веретено, хліб (як знак життя і добробуту), ніж (як охорона від злих сил).

*Період пестування (з двох до п'яти років) - дітей виховували пестуни і пестунки, залучаючи їх до різноманітних ігор. Виникнення поняття «пестун», рівнозначне пізнішому терміну «вихователь» і пов'язано із розвитком землеробства у слов'ян. Жінки, що мали немовлят, не могли разом з іншими дорослими брати участь у землеробських роботах, тому були першими виховательками дітей. Період пестування завершувався обрядом постригу хлопчиків і заплітанням коси у дівчат, що визначав третій етап у житті дітей - набуття трудових навичок та оволодіння нормами моральної поведінки;

*Період набуття трудових навичок та оволодіння нормами моральної поведінки (від п'яти-шести років). Етнографічні дослідження східнослов'янських народів засвідчують, що діти рано залучалися до трудових навичок. Провідним засобом виховання дітей цього віку

була праця: випасання худоби, участь в оранці, збирання ягід, плодів. Хлопчиків 5-7 років називали пахолками, погоничами. Вони допомагали сіяти, молотити, косити. Дівчата були няньками, пестунками.

Завершальним етапом виховання була ініціація. Ініціації – це ритуали, які оформлювали соціальне становлення молоді в давньослов'янському суспільстві. Ритуали ініціацій належать до великої групи обрядів переходу до дорослого життя, метою яких було дати можливість індивіду перейти від однієї соціальної позиції до іншої. Українська дослідниця Є. І. Сявавко виокремлює у східних слов'ян вікову диференціацію з чотирьох чоловічих класів: отроки, юноші, мужі, старці[8]. Такий поділ вона обумовлює потребою регулювання шлюбних відносин.

Етнографічні матеріали засвідчують поділ чоловіків на такі основні групи: хлопчиків і юнаків, які не пройшли ініціації; парубків між ініціацією і одруженням; одружених чоловіків; літніх чоловіків, що мали особливий авторитет і привілеї [2].

Ідеологічні засади виховання ґрунтувалися на язичницькій релігії. Діти разом з дорослими брали участь у культових обрядах[3].

Отже, на підставі різних джерел – археологічних, етнографічних, історичних, фольклорних можна в загальних рисах відновити оригінальну систему виховання дитини у східних слов'ян, яка спиралася на давню первісну традицію. Метою виховання у східних слов'ян VII–IX ст. були: передача підростаючому поколінню трудових умінь, встановлених способів поведінки, релігійних уявлень, традицій, звичаїв, обрядів, а також підготовка дитини до дорослого життя.

Список використаних джерел:

1. Сявавко Є. І. Українська етнопедагогіка: Навчально-методичний посібник / Сявавко Є. І. - Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. І. Франка, 2002. - 159 с.
2. Бабишин С. Д. Школа та освіта Давньої Русі (IX - перша половина XIII ст.) / Бабишин С. Д. - К.: Вища школа, 1991. - 88 с.
3. Левківський М.В. Історія педагогіки: підручник/ М.В. Левківський.- Київ, 2003.-С.26-158.